

آیا رادیو و تلویزیون موجب تخریب سرمایه اجتماعی می‌شود؟

نویسنده: بنجامین ای. اولکن (دانشگاه هاروارد)^۱

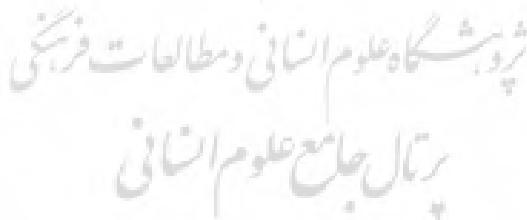
مترجم: دکتر عالیه شکری بیگی^۲ زهره رجبیه شایان^۳

(تاریخ دریافت ۱۸/۱۲/۸۷. تاریخ پذیرش ۱۴/۳/۸۸)

چکیده:

در این مقاله، اثر رادیو و تلویزیون را بر مشارکت و اعتماد در گروه‌های اجتماعی و اعمال کنترل بر دهکده‌های اندونزی بررسی می‌شود. به منظور شناختن اثر رادیو و تلویزیون بر مولفه‌های یاد شده در اندونزی، از دو متغیر خارجی (exogenous) استفاده شده است. اولین متغیر، نوسانات قدرت سیگال در کوه‌های شرقی و مرکز جاوه است و دومین متغیر، بر اساس معرفی فضا و زمان تلویزیون خصوصی در اندونزی است. با استفاده از این دو رویکرد متوجه شدم که با زیاد شدن کانال‌های صوتی و تصویری، زمان تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو افزایش می‌یابد و همین امر باعث کم شدن مشارکت و اعتماد در سازمان‌ها و جامعه می‌شود. بخصوص متوجه شدم که مشارکت در فعالیت‌های محلی و گروه‌های غیررسمی نیز کمتر شده است.

واژگان کلیدی: مشارکت، اعتماد، گروه‌های اجتماعی، رادیو و تلویزیون.

Bengamin A.Olken(Harvard University, May 2007)

Email:a_shekarbeugi@yahoo.com

Email:salam2005farda@yahoo.com

-1

۲ - پژوهشگر و استاد مدعو دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی (رشته جامعه شناسی).

۳ - پژوهشگر مرکز مطالعات رسانه‌ای همشهری.

مقدمه

طی دهه های اخیر، اقتصاددانان و دیگر دانشمندان علوم اجتماعی به پدیده سرمایه اجتماعی و جنبه های مختلف آن، از جمله تعاملات اجتماعی، شبکه ها و ارتباط مردم با هم دیگر، توجه زیادی کرده اند. علاوه بر این موضوعات، مولفه های مهم دیگری از سرمایه اجتماعی، مانند نظارت، نیز توضیح داده شده است.^۱

بسیاری از صاحب نظران اهمیت زیادی برای سرمایه اجتماعی قائل شده اند. برخی از آنها هم درباره کاهش این سرمایه و ابعاد مختلف آن هشدار داده اند. مثلاً رابرت پاتنام (Robert Patnam) در کتاب "بولینگ بازی به تنها بی" (Bowling Alone) کاهش سرمایه اجتماعی را در آمریکا مطرح و بیان می کند که افزایش و توسعه کانال های تلویزیونی، نقش بزرگی در کاهش سرمایه اجتماعی دارد. اما پژوهش های انجام شده، هنوز رابطه ای علی بین کانال های تلویزیونی و سرمایه اجتماعی را نشان نمی دهند و تنها برخی از این تحقیقات، دال بر وجود همبستگی بین تماسای تلویزیون و تنوع سرمایه اجتماعی است.

در این مقاله، ارتباط میان رادیو و تلویزیون و دو شاخص سرمایه اجتماعی یعنی مشارکت و اعتماد در گروه های اجتماعی را ارزیابی می کنم. برای بررسی این موضوع، از نتایج تحقیق انجام شده در میان کشاورزان اندونزیایی استفاده می کنم. بنا به دو دلیل این نمونه از میان کشاورزان اندونزیایی انتخاب می شود. دلیل اول، غنای اجتماعی کشاورزان اندونزیایی در منطقه است. دلیل دوم، در اندونزی امکان دسترسی به رادیو و تلویزیون های خارجی بر اساس دو علت امکان پذیر است. اولین علت، امکان هدایت سیگنال های رادیو تلویزیون از طریق آنتن های نصب شده در کوهها است. دومین علت، امکان ارائه برنامه های رادیو و تلویزیون در زمان و مکان های متفاوت برای مخاطبان وجود دارد. دو روش فوق، نتایج مشابهی را ارائه می دهد: یعنی هر چه دسترسی مردم به رادیو و تلویزیون افزایش می یابد، سطح سرمایه اجتماعی در میان مردم کم می شود.

هدایت سیگنال های رادیو و تلویزیون از طریق کوه های شرق و مرکز جاوه به روستاهای اندونزی، موجب دریافت کanal های رادیو و تلویزیون در این مکان ها می شود. دلیل آن، ویژگی های روستایی در اندونزی است. این ویژگی ها شامل: جمعیت، خانوارهای کشاورزی، اعتماد و مشارکت و دیگر مسائل در این مناطق است. بنابراین، ارائه شبکه های خصوصی تلویزیونی به راحتی انجام می گیرد. برای رسیدن به نتیجه فوق، از داده های تحقیقی که در ۶۰۰ روستای اندونزی صورت گرفته است، استفاده می شود. نتایج بدست آمده در تحقیق فوق نشان می دهد، به طور میانگین زمان تماسای تلویزیون و گوش دادن به رادیو ۷ دقیقه در روز افزایش داشته است، که نشان دهنده همبستگی بین زمان تماسا و گوش دادن به رادیو و دریافت شبکه های رادیو و تلویزیون خصوصی از طرف روستاییان است.

در تحقیق انجام شده، متوجه شدم که دسترسی مردم روستایی به شبکه های رادیو تلویزیون موجب کاهش مشارکت روستائیان در فعالیت های اجتماعی در روستاهای می‌شود. آمار نشان می‌دهد که مشارکت مردم در گروه های اجتماعی ۷ ماه در طول ۳ ماه متوالی کاهش داشته و علاوه بر آن، کاهش مشارکت را در روابط همسایگی و انجمن های مدارس و دیگر گروه های رسمی و غیر رسمی نیز مشاهده می‌شود. روی هم رفته، با افزایش هر دقیقه تماشا و گوش دادن به رادیو و تلویزیون، در صد از مشارکت روستاییان در گروه های اجتماعی روستا کم می‌شود.

دومین تجربه من، بررسی دو سرشماری PODES و SUSENAS در سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۳ است. قبل از این بررسی، باید ذکر شود، قبل از سال ۱۹۹۳، یک ایستگاه تلویزیونی دولتی (TVRI) در سراسر اندونزی وجود داشت ولی بعد از سال ۱۹۹۳، تعداد ۱۱ ایستگاه تلویزیونی خصوصی در سراسر اندونزی شروع به فعالیت کردند. با توجه به این رویکرد، سطوح مشارکت در فعالیت های اجتماعی در روستاهای اندونزی بین سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۳ بررسی می‌شود تا تفاوت سرمایه اجتماعی به خاطر افزایش شبکه های تلویزیونی در روستاهای مورد بررسی قرار گیرد.

پس از کنترل و بررسی دو سرشماری فوق، متوجه شدم که چگونه شبکه های رادیو تلویزیون بر عناصر سرمایه اجتماعی یعنی مشارکت و اعتماد در گروه های اجتماعی در روستاهای اندونزی تاثیر می‌گذارد (برای نمونه 1997, La Porta et al., Keefer و Knak, 1997). مشارکت و عدم مشارکت در گروه های اجتماعی در روستاهای موجب دو حرکت می‌شود: اگر مشارکت در گروه های اجتماعی زیاد باشد، اعتماد در بین آنها افزایش می‌یابد ولی در غیر این صورت، با کاهش اعتماد در گروه های اجتماعی مواجه خواهیم شد. با نتایجی که از تحقیق جاوه بدست آوردم، متوجه شدم که تاثیر رادیو تلویزیون، موجب کاهش اعتماد در میان روستاییان اندونزیایی می‌شود.

سرمایه اجتماعی از مقولاتی است که برای اولین بار پاتنم و دیگر جامعه شناسان به بررسی آن در مسائل اجتماعی پرداختند و کم کم در مباحث گوناگون از این نظریه استفاده شد. آنها معتقدند که با کم شدن سرمایه اجتماعی، نظارت و کنترل نیز به مراتب کمتر می‌شود. بر اساس نظر فوق، به بررسی چندین نظارت انجام شده در تحقیق جاوه پرداختم. تصور می‌شد که مراحل ساخت و نظارت بر جاده های روستایی جاوه با مشارکت همراه است. ولی نتایج حاکی از این است که با زیاد شدن کانال های تلویزیونی، مشارکت و نظارت بر ساخت جاده های روستایی جاوه کمتر شده که نهایتاً، منجر به کشف اثر قدرت تاثیر سیگنال های تلویزیونی بر سرمایه اجتماعی شد.

۱- محیط و اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل این بررسی، از نتایج دو تحقیق استفاده کردم، اولین تحقیق مربوط به پژوهش جاوه است که در ۶۰۶ دهکده در شرق اندونزی انجام شد. در این تحقیق، اطلاعات کاملی

در مورد سرمایه اجتماعی، کنترل اجتماعی و نحوه دسترسی به رادیو و تلویزیون جمع آوری کردم. دومین تحقیق، مربوط به سرشماری اداره آمار اندونزی است که از داده های این پژوهش نیز استفاده شده است. دو تحقیق فوق به ترتیب مورد بررسی قرار می گیرد.

۲- تحقیق جاوه

روستاهای جاوه از پر جمعیت ترین مناطق روستایی اندونزی در دنیاست که جمعیت آن در هر کیلومتر مربع ۷۵۰ نفر است.^۱ تراکم بالای جمعیت در نواحی جاوه با توجه به مساحت بسیار کم آن، به طور میانگین نزدیک به یک میلیون نفر جمعیت است. نمونه تحقیق ۱۱۰۰ کیلومتر از این ناحیه را پوشش می دهد (جدول ۱). این نواحی به بخش های فرعی و بخش های فرعی به روستاهای و روستاهای به دهکده های بدون کلیسا و دهکده ها به بلوک و نهایتا هر بلوک از چندین خانوار تشکیل شده است. زمان انجام پژوهش جاوه، بین سپتامبر ۲۰۰۳ و آگوست ۲۰۰۴ است. در این تحقیق، از متغیرهایی مثل اثرات ثابت در نواحی استفاده شده است تا محقق بتواند موقعیت های محلی و اختلاف فرهنگی را در نواحی روستاهای اندونزی کنترل کند. در این تحقیق، تمامی روستاهای بررسی شدن، زیرا تمامی آنها تحت پوشش ساخت جاده بودند. بدین ترتیب در این تحقیق، از سه متغیر اصلی از سازمان های اجتماعی استفاده می شود. این متغیرها عبارتند از: دریافت، استفاده از سیگنال های تلویزیونی و اطلاعاتی در زمینه نظارت است.

۱- سازمان های اجتماعی

در روستاهای اندونزی، شبکه های پیچیده ای از گروه های اجتماعی وجود دارد که شامل طیف وسیعی از سازمان های اجتماعی است. این سازمان ها شامل: گروه های مذهبی، همسایگان، شرکت های اعتباری(ROSCA) و گروه های زنان است که همکاری و همیاری در سطح وسیعی در بین آنها دیده می شود. بر اساس این همیاری و همکاری، زیربنای اجتماعی آنها همیشه در حال اصلاح است. به منظور سنجیدن فعالیت گروه های مختلف اجتماعی، از دو نوع اطلاعات پژوهشی استفاده می کنم که بدین شرح است: استفاده از اطلاعات کلیدی مربوط به سازمان های اجتماعی و اطلاعات خانگی موجود در روستا. اطلاعات کلیدی و خانگی شامل فعالیت های سه دوره پژوهش پاسخگویان است. در رابطه با اطلاعات کلیدی، پژوهشگر از رئیس روستا فهرست کامل گروه های اجتماعی را در خواست می کند. این گروه های اجتماعی از ۱۲ طبقه تشکیل می شود که هر کدام از این طبقات شامل ۴ یا ۵ فعالیت اجتماعی مشترک است. همینطور در رابطه با اطلاعات خانگی، پژوهشگر از طریق پاسخگو (نمونه) به اطلاعات کلیدی دسترسی می یابد. بنابراین پژوهشگر بر اساس اطلاعات جمع آوری شده، می تواند تصویری از همه گروه های روستا داشته باشد.

اطلاعات کلیدی بدست آمده را می توانید در جدول شماره ۲ ستون ۱ مشاهده کنید. طبق اطلاعات موجود در جدول، ۱۷۹ گروه در هر روستا وجود دارد که برای هر ۱۵ نفر، یک گروه پیش بینی شده است. بنابراین با استفاده از تعداد مشارکت کنندگان و تعداد جلسات، می توان میانگین تعداد دفعات مشارکت در جلسات را تخمین زد. به طور میانگین در طول سه ماه، هر نفر در ۱۱ جلسه شرکت داشته است.

۲-۱-۲ دریافت شبکه های تلویزیونی و استفاده از آن

در حال حاضر اندونزی دارای ۱۱ کanal تلویزیونی فرامرزی است. این کanal ها عبارت است از: کanal دولتی (TVRI)، سه شبکه اصلی (Indosiar و RCTI، SCTV)، کلیه ایستگاه های خبری جدید (MetroTV و شش شبکه فرعی (TV7، TransTV، ANTV، GLOBALTV، LATIVI) و برنامه های شبکه های خصوصی به جز (Metro TV) شامل سرگرمی، از قبیل برنامه های کمدی، نمایش های تلویزیونی کم ارزش، فیلم ها و برنامه های مذهبی است. علاوه براین، کanal های دولتی و شبکه های اصلی، اخبار روزانه را نشان می دهد.

بر طبق اطلاعات بدست آمده در پژوهش جاوه (جدول ۲ ستون ۱)، به طور متوسط هر خانوار روستایی ۵ شبکه تلویزیونی از ۹ شبکه را به راحتی دریافت می کند. البته تعداد شبکه های دریافتی پاسخگویان مالک تلویزیون، در هر ناحیه به طور متوسط ۲۰ روستا از ۱۵۵ روستای ناحیه است. روی هم رفته، زمان تماشای تلویزیون در پاسخگویان به طور متوسط ۱۲۳ دقیقه در روز و زمان گوش دادن به رادیو ۵۰ دقیقه در روز است.

۳-۱-۲ نظارت

در این مقاله، دو نوع بررسی از اطلاعات مربوط به نظارت پژوهش جاوه صورت می گیرد. اولین بررسی، سنجش نظارت انجام شده بر جلسات مربوط به پروژه جاده است. دومین بررسی، سنجش هزینه های تلف شده در پروژه ساخت جاده روستایی است. در اولین بررسی، پرسشگران موظفند موضوعات مطرح شده در جلسات را یادداشت یا ضبط کنند تا بتوانند به بررسی و حل مسائل بپردازند. در دومین بررسی، کارشناسان کمیت مصالح استفاده شده را ارزیابی و قیمت گذاری می کنند و بعد از آن با قیمت داده شده از طرف فروشنده گان محلی مقایسه می شود. اختلاف قیمت بدست آمده، هزینه های تلف شده بر ساخت جاده روستایی است. در این سنجش ۴ مسئله بررسی می شود: ۱) هزینه های تلف شده در پروژه های اصلی ساخت جاده (۲) هزینه های تلف شده در پروژه های فرعی (۳) قیمت تلف شده در پروژه (۴) مصالح تلف شده در پروژه.

۲-۲ داده‌های سرشماری ملی

علاوه بر جمع آوری جزئیات داده‌های پژوهش جاوه، همچنین به بررسی داده‌های ملی که مبتنی بر داده‌های جمع آوری شده از طریق اداره آمار (BPS) است، می‌پردازم. داده‌های جمع آوری شده به من این اجازه را می‌دهد تا مناطق فرعی یک ناحیه را در قبل و بعد از اضافه شدن شبکه‌های تلویزیونی مقایسه کنم. متأسفانه، داده‌های اداره آمار برخلاف داده‌های موجود در پژوهش جاوه، صرفاً محدود به سوالات سرمایه اجتماعی است. بنا به این دلیل، مجبور به بررسی داده‌های دو منبع، یعنی پژوهش جاوه و سرشماری اداره آمار هستم.

۲-۱-۲ داده‌ها در مورد سازمان‌های اجتماعی

همانند پژوهش جاوه، با توجه به اطلاعات کلیدی و خانوار در سرشماری اداره آمار، به بررسی سرمایه اجتماعی در آن می‌پردازم. شایان ذکر است که اطلاعات کلیدی، مربوط به سرشماری سال های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۳ روستاهای اندونزی است(PODES). اطلاعات کلیدی مانند پژوهش جاوه از طریق رئیس روستا جمع آوری می‌شود (توضیح کامل در پژوهش جاوه ۲-۱-۲). البته نمونه تحقیق محدود به شهرهای بزرگ مثل جاکارتا، سورابایا و مدان است. در ضمن شهرهای مبارز مثل مالوکا، تیمور شرقی و ایرین به خاطر شرایط خاص‌شان از قلم افتاده است.

آمارهای بدست آمده در زمینه مشارکت فعالیت‌ها را در ستون ۲ جدول ۲ مشاهده می‌کنید، که نشان دهنده افزایش میانگین فعالیت‌ها در روستاهای در سال‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۳ است (میانگین به ترتیب ۲,۸ و ۳,۳).

اطلاعات خانوار روستا مربوط به سرشماری ۱۹۹۱ (PODES) و داده‌های رفاه اجتماع ملی، مربوط به سرشماری سال ۲۰۰۳ (SUSENAS) است. در سرشماری ۲۰۰۳، سوالاتی در زمینه مشارکت پرسیده شد ولی اطلاعات درستی بدست نیامد. بر این اساس، برای رسیدن به نتایج مشارکت مردم روستا، مجبور به بررسی سازمان‌هایی مثل سازمان‌های مذهبی، ورزشی، هنری و زنان و... شدم. در کنار آن، سوالاتی نیز در مورد تماشای تلویزیون در آخر هفته پرسیده شد. در صورتی که در سرشماری ۱۹۹۱ و ۲۰۰۳ فقط در باره زمان تماشای تلویزیون پرسیده شده بود.

۲-۲-۲ اطلاعات در زمینه دریافت شبکه‌های تلویزیونی

نمونه سرشماری ملی از اطلاعات مربوط به تعداد شبکه‌های دریافتی بعد از معرفی تلویزیون خصوصی در سرشماری سال ۲۰۰۶ (PODES) استفاده شد. البته اولین دوره ای بود که سوال مربوط به دریافت شبکه‌های تلویزیونی بدون آنتن ماهواره و کابل تلویزیونی از رئیس روستا پرسیده شد.

همانطور که ستون ۲ از جدول ۲ نشان می دهد، روزتاها به طور میانگین ۶ تا از ۱۱ ایستگاه را دریافت می کنند.

در نتیجه برای تجزیه و تحلیل، از داده های تلویزیون خصوصی ارائه شده در سال ۱۹۹۳ در اندونزی استفاده کردم. شایان ذکر اینکه در تجزیه و تحلیل، فرض من براین بود که همه مناطق قبل از ارائه تلویزیون خصوصی، به کanal های دولتی دسترسی دارند.

۳- استراتژی تجربی: قدرت سیگنال و استفاده رسانه

۱- تعیین کننده قدرت سیگنال

این مقاله از دریافت سیگنال های تلویزیونی، به عنوان عامل تعیین کننده خارجی استفاده می کند.

استفاده از عامل تعیین کننده خارجی مثل سیگنال های قوی برای نمایش تلویزیون، حائز اهمیت است تا بتواند ارائه شبکه های تلویزیونی و درخواست مردم برای داشتن شبکه های تلویزیونی را از هم تفکیک کند. مثلا، اگر رئیس روزتا که گروه های اجتماعی را سازماندهی می کند بی کفایت باشد، خانواده ها ممکن است به سبب فقدان فعالیت های اجتماعی جاری از طریق تماشای تلویزیون واکنش نشان دهند، یعنی مردم به در خواست خودشان، تلویزیون را جایگزین این ارتباطات می کنند. بر اساس داده های پژوهش جاوه، به شناخت مناطق می پردازیم، تا علت نوسانات ایجاد شده در دریافت سیگنال های تلویزیونی را بررسی کنیم. که این نوسانات ممکن است به خاطر مناطق متقاطع واقع در کوه های شرق و مرکز جاوه باشد، یا اینکه مربوط به ویژگی های روستایی، و این ممکن است بر کاهش یا افزایش سرمایه اجتماعی آن مناطق موثر باشد. بنابراین، مکان های ایستگاه های تلویزیونی واقع در کوه های شرق و مرکز جاوه را شناسایی و بررسی می کنم (در شکل ۱ می توانید ملاحظه کنید).

بر این اساس، اثرات ثابت ناحیه را در نظر می گیرم. اثرات ثابت ناحیه، ۹۵ درصد نوسانات ایجاد شده بین فاصله نواحی و سه شهر بزرگ را کنترل می کند (شکل ۱). از طرف دیگر، جدول ۲ نشان می دهد که جابجایی اثرات ثابت ناحیه، مانع ۷۵ درصد نوسانات شبکه های تلویزیونی است، به انضمام اینکه، اثرات ثابت ناحیه باعث جابجایی و تغییر ساخت های اقتصادی و اجتماعی در سرتاسر شرق و مرکز جاوه هم می شود. علاوه بر آن، دیگر متغیرها مثل فاصله تا شهر، مناطق ساحلی و مشخصه های ظاهری شمال، شرق و جنوب را در نظر می گیرم تا تفاوت های محلی در آن نواحی را کنترل کنم. همچنین، جدول ۳ نشان دهنده اثرات ثابت ناحیه، ارتفاعات و دیگر ویژگی های روستایی است که مجددا بررسی می شود.

برای بدست آوردن متوسط تعداد شبکه های خانوارهای مالک تلویزیون، از معادله زیر استفاده می کنم:

$$(معادله) \quad \text{NUMCHANNELS}_{sd} = ad + X_{vsd} + s + d \quad (1)$$

$V =$ نشانگر روستا

$s =$ نشانگر بخش های فرعی از منطقه

$d =$ نشانگر ناحیه

$\text{NUMCHANNELS} =$ متوسط تعداد کanal های خانوارهای مالک تلویزیون به جز صاحبان ماهواره
 $ad =$ نشانگر اثرات ثابت ناحیه

$(\text{GEOGRAPHY}_{vsd}) =$ نشانگر متغیرهای جغرافیایی که در بالا توضیح داده شد (شامل: بلندی، مسیر شیبدار، فاصله و زمان سفر به نزدیکترین شهر کوچک و فاصله به نزدیکترین شهر بزرگ و بخش های فرعی ساختگی ناحیه)

$X =$ مجموعه ای از دیگر ویژگی های روستا

تا آنجایی که امکان داشت، متغیرهای X_{vsd} از سرشماری PODES سال ۱۹۹۰ یعنی قبل از معرفی تلویزیون خصوصی محاسبه شده است. این متغیرها عبارت است از: جمعیت جوان، جمعیت کشاورز، تعداد مدارس در روستا، تعداد ساختمان های مذهبی از جمله مساجد، سالن های نماز خانوارها، کلیساها و غیره. متغیرهای ساختگی عبارت است از: ورزش ها، هنرها، رفاه اجتماعی و گروه جوان در روستا. ۱. بعلاوه، بسیاری از اطلاعات موجود مثل : میانگین سطح سواد جوان در روستا، نژاد و خرد مذاهب، تعداد دهکده ها در روستا و همینطور طبقه بندي جمعیتی مانند فقر، از طریق مشارکت طرح خانواده ملی (BKKBN) در نظر گرفته شده است.

با توجه به معادله (۱)، اولین ستون از جدول ۳ نشان می دهد بعد از کنترل کردن اثرات ثابت ناحیه، تعداد کanal های دریافتی با ۳ متغیر از ۲۴ متغیر مطرح شده، همبستگی دارد که عبارت است از: گروه رفاه اجتماعی روستا (سال ۱۹۹۰)، تعداد روستاهای بدون کلیسا و نواحی ساحلی؛ و با متغیرهای ساختگی، همبستگی منفی دارد. به هر حال از ۷ متغیر سرمایه اجتماعی مطرح شده (یعنی تعداد مساجد، تعداد محل های عبادت، تعداد ساختمان های دیگر مساجد، مکان های ورزشی، هنری، رفاه اجتماعی یا انجمان های جوانان در روستا)، ۳ تا از متغیرها با تعداد کanal های دریافتی دارای ضریب همبستگی مشت و ۴ تای دیگر دارای ضریب همبستگی منفی هستند. این ۳ متغیر نشان می دهد که رابطه ای میان میزان سرمایه اجتماعی قبلی و دریافت شبکه های تلویزیونی وجود ندارد. روی هم

رفته، ضریب همبستگی (P-Value) (با توجه با آزمون F) ۷ متغیر سرمایه اجتماعی ۰,۰۷، ضریب همبستگی ۱۵ متغیر غیر جغرافیایی ۰,۲۰ و ضریب همبستگی همه ۲۴ متغیر ۰,۱۴ است. البته ضریب همبستگی دو بخش از این تحقیق، در رابطه با دریافت سیگنال‌های تلویزیونی از دور خارج می‌شود؛ در ستون ۲، مرتفع‌ترین و کم ارتفاع‌ترین بخش‌های فرعی از نواحی را در دوره‌های دریافت تلویزیون را از دور خارج کردم (بعد از جابجا کردن میانگین‌های ناحیه) – یعنی، ۲ تا از ۱۵۵ نمونه از بخش‌های فرعی ناحیه را از قلم انداختم. زمانی که من این کار را کردم، مفهوم فردی در سه آمار قبلی به عنوان متغیرهای اصلی حذف شدند. در این نمونه، ضریب همبستگی (با توجه به آزمون F) ۷ متغیر سرمایه اجتماعی ۰,۳۱، است و ضریب همبستگی ۱۵ متغیر غیر جغرافیایی ۰,۳۴ و ضریب همبستگی ۲۴ ۰,۱۸ است.

از نتایج این رگرسیون‌ها اینطور به نظر می‌رسد که دو بخش از روستاهای شرق و مرکز جاوه از قلم افتاده است. ظاهرا بین دریافت تعداد شبکه‌های تلویزیونی با متغیرهای سرمایه اجتماعی قبلی و دیگر ویژگی‌های روستا توازن وجود دارد، هرچند نتایج تحقیقات انجام شده در نمونه فوق(بدون دو بخش) با نتایج تحقیقات نمونه کامل (با توجه به دو بخش) یکسان است؛ اما همه ۲۴ متغیر کنترلی را به عنوان رگرسیون‌های اضافی در همه معیارهای قبلی در نظر گرفتم، ولی در نتایج تعییری ایجاد نشد. در ستون‌های ۳ و ۴، من همان رگرسیون را تکرار می‌کنم، اما این دفعه از نمونه‌های دو سرشماری SUSENAS و PODES سال ۲۰۰۳ استفاده می‌کنم. در نمونه PODES ستون ۳، رابطه معناداری میان متغیرهای سرمایه اجتماعی قبلی و دریافت شبکه‌های تلویزیون فعلی وجود دارد. و متوجه شدم که در سال ۱۹۹۰، کمک جوانان منجر به دریافت کانال‌های تلویزیونی در سال ۲۰۰۳ شد. همینطور در روستاهایی که دارای مساجد بیشتری بودند، دریافت شبکه‌های تلویزیونی در سال ۲۰۰۳ به مراتب کمتر بود. روی هم رفته، آزمون F در نمونه PODES، دو متغیر (سرمایه اجتماعی و غیر جغرافیایی) را نشان می‌دهد که پیش‌بینی کنندکان اصلی دریافت تلویزیون در سال ۲۰۰۳ هستند (در هر دو نمونه سرشماری SUSENAS، مجموعه بسیار کوچکتر بخش فرعی ناحیه است که به نظر می‌رسد باثبات‌تر باشد ($P=0.23$) و متغیرهای سرمایه اجتماعی و غیر جغرافیایی) را متغیرهای غیر جغرافیایی). با توجه به اینکه من این همبستگی را قبول کردم ولی به طور تمام وقت، تعییرات در سطح سرمایه اجتماعی را بررسی می‌کردم.

در یک مقایسه اساسی، من در ستون ۵ رگرسیون مشابه با ستون ۲ را تکرار می‌کنم اما این دفعه با تعدادی از گروه‌های اجتماعی به عنوان متغیر مستقل عمل می‌کنم. با مقایسه ضرایب ستون ۱ و ۴ با ضرایب ستون ۵ می‌توان نتیجه گرفت که میان متغیرهای سرمایه اجتماعی بخش‌های فرعی ناحیه و متغیر مستقل این بخش‌ها برای دریافت شبکه‌های تلویزیونی همبستگی وجود دارد. داده‌ها مربوط به تحقیق جاوه در ستون ۵ نشان می‌دهد که اکثر متغیرهای جغرافیایی، تعیین کننده سرمایه اجتماعی

نیستند. با وجود اینکه روزتاییان زمان کمتری را برای سفر به نزدیک‌ترین شهر بزرگ صرف می‌کنند، ولی گروه‌های اجتماعی کمتری دارند. در حالیکه به متغیرهای سرمایه اجتماعی سال ۱۹۹۰ می‌نگریم، متوجه می‌شویم روزتاییان که دارای گروه‌های ورزشی یا هنری هستند، احتمالاً در سال ۲۰۰۳ دارای سرمایه اجتماعی بیشتری هستند. در مجموع این متغیرها، پیش‌بینی کننده‌های مهم تعداد گروه‌های اجتماعی در سال ۲۰۰۳ است (ضریب همبستگی در متغیرهای سرمایه اجتماعی ۰,۰۸ و ضریب همبستگی در متغیرهای غیر جغرافیایی کمتر از ۰,۰۱ است).

۲- تاثیر بر استفاده رسانه و مالکیت

پس از کشف تعیین کننده‌های دریافت سیگنال‌ها، سوال بعدی اینست که "آیا حقیقتاً دریافت تعداد بیشتر سیگنال‌های تلویزیونی، مربوط به گذراندن زمان بیشتر برای تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو است؟" بر این اساس، بر مجموع دقایق تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو تمرکز می‌کنم. در حالیکه روزتاییان که دریافت بیشتری از تلویزیون دارند ممکن است که دریافت بیشتری نیز از رادیو داشته باشند و این اطلاعات در تحقیق جاوه موجود است، من فقط می‌توانم تجزیه و تحلیل استفاده از تغییر بخش‌های متقاطع(cross-sectional) را انجام دهم.

برای بدست آوردن رگرسیون OLS، از داده‌های پژوهش جاوه استفاده می‌کنم که به شرح زیر است:

(معادله ۲)

$$\text{MINUTE}_{\text{Shvsd}} = ad + \beta \text{ NUMCHANNELS}_{\text{sd}} + Y_{\text{hvsd}} \gamma + X_{\text{vsd}} \delta + \epsilon_{\text{hvsd}}$$

$H =$ نشان دهنده خانوار

$\text{MINUTES} =$ نشان دهنده شمار دقایق تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو در هر روز
 $2 =$ بردار کنترل‌های خانوار (جنس، سن، پیش‌بینی سرانه هر نفر و اینکه آیا خانوار برق دارد)
 $X =$ بردار کنترل‌های روزتا قابل استفاده در جدول ۳ (شامل کنترل‌های جغرافیایی)
 $ad =$ اثرات ثابت نهایی

رگرسیون داده‌های جاوه را از طریق فرمول OLS در سطح خانوار محاسبه می‌کنم^۱، و خطاهای استاندارد را به خاطر دسته بندی کردن در بخش‌های فرعی محاسبه نمی‌کنم.
نتایج در ستون ۱ جدول ۴ نشان می‌دهد که با اضافه شدن شبکه‌های تلویزیونی، مدت زمان تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو ۱۴ دقیقه افزایش می‌یابد که به طور میانگین افزایش ۸ درصدی را نشان می‌دهد. در ستون ۲ و ۳ دوباره به صورت جداگانه، معادله ۲ را به خاطر گذران دقایق تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو برآورد می‌کنم. نتایج اشاره می‌کند با افزایش هر شبکه تلویزیونی، روزانه به طور متوسط ۷ دقیقه به تماشای تلویزیون و ۷ دقیقه به گوش دادن رادیو اضافه می‌شود.^۲ همانطوری که جداول نشان می‌دهد، دریافت سیگنال رادیو و تلویزیون احتمالاً دارای همبستگی بالاست. ولی در ادامه امکان بررسی جداگانه دریافت سیگنال‌های رادیو و تلویزیون وجود

نداشت. بنابراین، اثر دریافت سیگنال‌های تلویزیون را به عنوان مهم‌ترین و بزرگ‌ترین ظهور رسانه تفسیر می‌کنم. در مجموع می‌توان گفت، ۱۴ دقیقه فرصت اضافه‌ای است که هر نفر برای تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو دارد.

سوال بدیهی اینکه "آیا دریافت بهتر سیگنال‌های تلویزیون، منجر به تغییر در مالکیت تلویزیون می‌شود؟" در ستون ۴، من مالکیت تلویزیون خانوار را بررسی می‌کنم. به منظور ساده کردن تفسیر ضرایب با متغیرهای وابسته دوایتی در اثرات ثابت رگرسیون‌ها، از مدل‌های احتمالی خطی استفاده می‌کنم و نتایج به لحاظ کیفی، مشابه مدل‌های Probit (واحد قیاس احتمالات آماری بر اساس حداقل انحراف از میزان متوسط) هستند. ستون ۴ اثر دریافت تلویزیون در مورد مالکیت تلویزیون در روستاهای اندونزی را نشان می‌دهد و اشاره می‌کند که تاثیر کanal‌های زیاد فقط به خاطر مالکیت تلویزیون است. در حالیکه قبل از میزان متوسط تلویزیون ۷۰ درصد بیان شده که به طور میانگین ۹۷ درصد خانوارها به تماشای تلویزیون می‌پردازند و این نشان دهنده گسترش شبکه‌های اضافی است.

۴- تاثیرات بر سرمایه اجتماعی

۱- شواهدی از تحقیق جاوه

۱-۱- مشارکت در سرمایه اجتماعی

اولین برآورد سنجش سرمایه اجتماعی در این مقاله، مشارکت در گروه‌های اجتماعی است. سنجش سرمایه اجتماعی ابتدا از طریق پاتنام در سال ۱۹۹۳ انجام شد. برای سنجش سرمایه اجتماعی از چند روش می‌توان استفاده کرد. همانطور که در بالا بحث شد، در آزمون پژوهش جاوه، میزان مشارکت در گروه‌های اجتماعی بررسی می‌شود که مبنی بر دوچیز است: اول، اطلاعات کلیدی روستا و دیگری، افراد پژوهش است. برای بدست آوردن مشارکت از معادله ۳ یعنی OLS استفاده می‌شود:

$$\text{معادله ۳} \quad \text{LOGGROUPS}_{vsd} = ad + \beta \text{NUMCHANNELS}_{sd} + X_{sd} \delta + \epsilon_{vsd}$$

از فرمول فوق برای ارزیابی رگرسیون استفاده می‌کنم تا بتوانم نوسانات جمعیت جوان و تعداد روستاهای بر اساس اندازه و ساخت آن روستا بدست بیاورم.

نتایج ستون ۱ در جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که متغیر وابسته شامل کل گروه‌های اجتماعی در روستاست. رگرسیون، شامل اثرات ثابت ناحیه و متغیرهای قبلی کنترل روستایی (فاصله و زمان فاصله) در جدول ۳ است. بدون در نظر گرفتن خطای استاندارد، نتایج نشان می‌دهد که علت اضافه شدن شبکه‌های تلویزیون (۸۶ درصد) به تعداد گروه‌های خارج از روستا مربوط می‌شود. ستون ۲ نتایج بررسی دوباره ستون ۳ است که متغیر مستقل، شامل مدت زمانی است که هر بزرگسال در هر گروه اجتماعی در سه ماهه گذشته در جلسات حضور داشته است. نتایج نشان می‌دهد که افزایش هر

کانال خارجی تلویزیون، به کاهش ۱۱ درصدی مشارکت فرد در جلسات در سه ماهه گذشته کمک کرده است.

ستون های ۳ و ۴ متغیرهای مشابه از پژوهش خانوار را نشان می دهد. ستون ۳ نشان می دهد که با افزایش هر شبکه تلویزیونی، ۴ درصد از تعداد گروههای اجتماعی و ۲،۸ درصد از مشارکت در جلسات کم می شود، گرچه این نتایج کمتر برآورد شده و به لحاظ آماری معنی دار نیست.^۱

نتایجی وجود دارد که در جدول گزارش نشده است. با استفاده از اطلاعات خانوار، غیر یکنواختی در جوانگویی به شبکه های اضافی را (از طریق دریافت تعداد شبکه های تلویزیونی) با متغیرهای پاسخگویان مثل تحصیلات و جنس و سن ارزیابی می کنم تا هزینه هر خانوار را پیش بینی کنم. بر طبق آمار، نتایج نشان می دهد که شرکت تعداد زیادی از پاسخگویان در گروههای اجتماعی، با توجه به افزایش تعداد شبکه های تلویزیونی، کاهش یافته است. دلیل آن می تواند مالکیت تلویزیون در میان نمونه خانوار باشد، بنابراین، می توان نتیجه گرفت که بیشتر پاسخگویان، کانال های تلویزیونی را دریافت می کنند.^۱

به منظور سنجش این مقادیر، بهتر است ارزیابی های فوق با اثر دریافت تلویزیون در جدول ۴ مقایسه شود، ولی نتایج در جدول ۴ گزارش نشده است. بنابراین، مجدداً رگرسیون های ارائه شده در جدول شماره ۵ را ارزیابی می کنم که این متغیرها شامل گذران دقایق تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو است. نتایج ۱۷ نشان می دهد که با افزایش هر دقیقه در رسانه، متوسط خانوارها، وقت بیشتری را برای گوش دادن به رادیو و تماشای تلویزیون می گذرانند، یعنی خانوارها ۰،۴۴ درصد از گروههای اجتماعی دور می شوند (خطای استاندارد ۰،۲۲ و P-value ۰،۰۴۱). در سطوح فردی نتایج ۱۷ نشان می دهد که با افزایش هر دقیقه، پاسخگو وقت بیشتری را صرف گوش دادن به رادیو و تماشای تلویزیون می کند که باعث می شود ۰،۲۸ درصد از مشارکت پاسخگو در انواع فعالیت ها کم شود (خطای استاندارد ۰،۰۹۶ و P-Value ۰،۰۰۹۶) و همینطور توجه پاسخگو به نشست های اجتماعی در هر ماه به میزان ۰،۲۰ کاهش می یابد (خطای استاندارد ۰،۲۴ و P-Value ۰،۰۳۹). بنابراین کاهش مشارکت را به خاطر زیاد شدن شبکه های تلویزیونی در گروههای اجتماعی مشاهده می کنیم.

به منظور بررسی اینکه "آیا اثر متفاوت نمایش رسانه بر روی انواع مختلف گروهها و سازمان ها وجود دارد؟" مجدداً معادله ۳ را با استفاده از اطلاعات کلیدی و تقسیم بندی متغیرهای وابسته، به صورت جداگانه از طریق غیر مذهبیون و گروههای مذهبی ارزیابی می کنم. به طور میانگین گروههای مذهبی فقط ۲۱ درصد از گروههای موجود در روستا را شامل می شود. اما در حال حاضر ۴۱ درصد از حضار جلسات از این گروه هستند؛ به بدلیل اینکه گروههای مذهبی گرایش به قرآن و مطالعات مذهبی دارند و جلسات زیادی را برگزار می کنند. نتایج در جدول ۶ کاهش اساسی در هر گروه غیر مذهبی و مشارکت زیاد در چنین گروهها را نشان می دهد. در نتایج قبلی جدول، من بیشتر به تجزیه

و تحلیل گروه‌های مذهبی مورد نظر پرداختم و دریافتم که آنها از موثرترین گروه‌های وابسته به حکومت محلی روستا هستند که فعالیت‌های شان عبارت است از: فعالیت‌های داوطلبانه برای حفظ اموال عمومی، انجمن‌های خانوار و کمیته مدارس.

در نهایت همانطور که در ستون قبل نشان داده شده، ظاهرا کاهش در گردش پس اندازها و مکانیزم‌های اعتباری روسکا (ROSCAs) هم وجود دارد (روسکا، مکانیسم مهم پس انداز برای روستائیان است). روی هم رفته، مشارکت در شماری از گروه‌ها مثل روسکا به خاطر زیاد شدن شبکه‌های تلویزیونی، به میزان ۱۷ درصد کاهش داشته است. بر این اساس، مسئله فوق نشان می‌دهد که کاهش در سرمایه اجتماعی ممکن است هزینه زیادی را نیز در برداشته باشد.

بنابراین، صرفاً مشارکت در گروه‌های اجتماعی سازمان یافته را بررسی کردم. به هر حال ممکن است رادیو و تلویزیون جانشین مشارکت در گروه‌های اجتماعی سازمان یافته در جلسات غیر رسمی‌تر در خانه‌های دوستان شوند. برای مثال، تصویر کنید که مردم در خانه دوستی گرد هم می‌آیند تا تلویزیون تماشا کنند. به منظور بررسی این موضوع، من از اطلاعات مربوط به تحقیق خانوار استفاده کردم که در آن از پاسخگویان خواسته شد درباره دیدارهای اجتماعی از دوستان و همسایه‌های قبلی در هفته گذشته گزارش دهند. نتایج در جدول گزارش نشد. دریافتم که ظاهرا دیدارهای اجتماعی در مناطق، با توجه به دریافت بهتر تلویزیون کاهش داشته است، با اینکه نتایج به لحاظ آماری با توجه به مشخصات کامل معنی دار نیست.¹ مسئله فوق اشاره می‌کند که کاهش مشارکت در سازمان‌های اجتماعی، نشان دهنده کاهش مشارکت در تعاملات اجتماعی است.

۴-۲-۱-۴ اعتماد

علاوه بر مشارکت در گروه‌های اجتماعی، دومین شاخص از سرمایه اجتماعی، یعنی اعتماد نیز در گروه‌های اجتماعی متمرکز شده است. تئوری و شواهد موجود، به مشارکت و اعتماد در گروه‌های اجتماعی مرتبط اشاره می‌کنند. در نتیجه شبکه‌های اجتماعی، موجب ایجاد مکانیزم توافق‌های اجباری در بین اعضای شبکه می‌شود (Kandori, 1992; Greif, 1993; Karlan, 2007; Mobius and Szeidl, 2007).

بخش عمده کار تجربی مربوط به تاثیر اعتماد و سنجش‌های اعتماد، به‌واسطه سوال پژوهش‌های اجتماعی است که می‌پرسد: به طور کلی، آیا شما معتقدید که بیشتر مردم می‌توانند قابل اعتماد باشند؟ یا اینکه روی این مسئله دقت نکردید؟ گلاسر و بقیه (Glaser et al, 2000) و کارلان (Karlan, 2005) نشان می‌دهند، جواب به سوال اعتماد باعث می‌شود که به جواب سوالی که قبل از زمینه اقتصادی نرسیده‌اید، دست یابید.

بنابراین، نتایج بدست آمده از اثرات افزایش رسانه را با شاخص اعتماد، بررسی می‌کنم. سوال مربوط به اعتماد را از همه اقسام این مقدم عادی، دولت، رئیس جمهور و غیره پرسیده می‌شود.

نتایج در جدول ۷ نشان می‌دهد که با اضافه شدن شبکه‌های تلویزیونی، با کاهش ۴ درصدی اعتماد در بین پاسخگویان رویرو می‌شویم. به طور قابل توجهی، پاسخ‌های اعتماد به دوری و نزدیکی پاسخگو بستگی دارد؛ یعنی گروهی که دارای کمترین کاهش اعتمادند، مردمی هستند که در نزدیکی شما زندگی می‌کنند، یعنی ۱,۲ درصد کاهش اعتماد دیده می‌شود و گروههایی که بیشترین کاهش اعتماد را دارند، شامل مردمی هستند که در روستای شما و یا در اطراف روستای شما زندگی می‌کنند که حدود ۵,۳ درصد کاهش اعتماد را نشان می‌دهد.

بنابراین، اعتماد و مشارکت دو شاخص متفاوت از سرمایه اجتماعی مورد بررسی است. هر دو،

نتایج مشابهی را نشان می‌دهد که دلیل محکم تاثیر رادیو و تلویزیون بر سرمایه اجتماعی است..

۲-۴ شواهدی از پنل ملی نواحی(حوالی)

تجزیه و تحلیل موجود در بالا به تجزیه و تحلیل متقاطع بخشی (cross-sectional) استناد می‌کند که مربوط به سیگالهای قوی افتراقی در نواحی روستایی است که با میزان استفاده از رسانه و سرمایه اجتماعی، رویکرد جایگزینی تغییر در تعداد کانال‌های تلویزیونی دریافتی را ارزیابی می‌کند. و تاثیر این تغییرات را بر سرمایه اجتماعی بررسی می‌کند. این بخش، استفاده از این تجزیه و تحلیل را انجام می‌دهد و به من این اجازه را می‌دهد تا تغییرات را در سرمایه اجتماعی، بین سال‌های قبل از شروع تلویزیون‌های خصوصی (۱۹۹۰ و ۱۹۹۱) و بعد از شروع تلویزیون خصوصی در سال ۲۰۰۳ در بعضی از مناطق کشور مقایسه کنم.

از اطلاعات دو مجموعه نواحی، یعنی از اطلاعات کلیدی مبتنی بر تحقیق PODES و اطلاعات

فردی از پژوهش‌های خانوار SUSENAS استفاده می‌کنم تا بتوانم مقایسه فوق را انجام دهم.

(معادله ۴):

$$\text{SOCIALCAPITAL}_{\text{sdti}} = \alpha_{\text{sd}} + \alpha_{\text{dt}} + \beta \text{NUMCHANNEL}_{\text{sdt}} + X_{\text{sdti}}\delta + \epsilon_{\text{sdt}}$$

جزییات معادله فوق به شرح زیر است:

$\text{SOCIALCAPITAL}_{\text{sdti}} = \text{SOCIALCAPITAL}_{\text{sdti}}$

$= \text{موج تحقیق}$

$= \text{تعداد شبکه‌هایی که نواحی می‌تواند دریافت کند}$

$= \text{تعیین محل در حوزه d در سال t}$

$= \text{اثرات ثابت ناحیه}$

$= \text{ad}$

$= \text{حوزه} \times \text{اثرات ثابت موج تحقیق}$

$= \text{نشانه فرد}$

$= \text{X}_{\text{sdti}}$ = نشانه متغیرهای کنترلی فردی (سن، جنس، تحصیلات، هزینه سرانه خانوار و داشتن برق).

در این مقایسه، دو موج اطلاعات وجود دارد: اولین موج مربوط به زمانی است که فقط یک کanal تلویزیون خصوصی بود و دومین موج، ایجاد کanal‌های خصوصی در سال ۲۰۰۳ است. در مبحث فوق، من در اولین دوره، بتا را ۱ و در دومین دوره، بتا را مساوی با میانگین دریافت تعداد کanal‌ها (۲۰۰۶) در بخش فرعی ناحیه جا گذاری می‌کنم. تذکر اینکه، به انضمام "ناحیه" نتایج ثابت شده "موج تحقیق" (adt)، تغییرات در محیط سرمایه اجتماعی در قسمت‌های مختلف اندونزی را نیزمی‌پذیرم.

نتایج در جدول ۸ نشان می‌دهد که در ستون ۱، متغیر وابسته، میانگین تعداد انواع سازمان‌های حاضر در روستا در تحقیق PODES است. همانطور که در بالا بحث شد، سرشماری PODES شامل اطلاعات درباره حضور ۴ نوع از سازمان‌های اجتماعی یعنی ورزش، هنر، خدمات عمومی و فعالیت جوانان است. ارزیابی ستون ۱ نشان می‌دهد هر کanal اضافی که می‌تواند دریافت شود، مربوط به کاهش ۱۴٪ در تعداد انواع سازمان‌های حاضر در روستا است. در حالیکه ممکن است مقدار این اثر مقدارش کم به نظر برسد، اما باید یادآوری کنم که متغیرهای بخش پودس یکی از این ۴ سازمان موجود است و مشارکت در آن محاسبه نشده است. در نتیجه این تغییرات کوچک در سازمان‌هایی که موجود است، ممکن است تغییرات بزرگ در میزان مشارکت را پوشش بدهد.

در ستون ۲، همان ویژگی داده‌های فردی استفاده شده قبل را تکرار می‌کنم. در این ویژگی، متغیر وابسته، یک متغیر ساختگی است تا بتواند مشارکت فرد را در ۶ نوع فعالیت‌های اجتماعی (مذاهب، گروه‌های ورزشی، گروه‌های هنری و گروه‌های جوان و سازمان زنان و سازمان خاک سپاری) در سه ماهه گذشته بسنجد. تاثیر دریافت شبکه‌ها، منفی است، بدین معنی که دریافت هر کanal اضافی تلویزیون، درصدی از مشارکت پاسخگویان در فعالیت‌های اجتماعی (بین ۲,۵ و ۵ درصد) از سطح میانگین متغیر وابسته را کاهش می‌دهد. در نتایج گزارش نشده در جدول، من همچنین تأثیرات را یک به یک در گروه‌ها بررسی کرده‌ام. این ارزیابی نشان می‌دهد که رگرسیون‌های گروه اختصاصی، عموماً معنی دار نیست (۱,۳ درصد امتیاز کاهش در مشارکت با توجه به افزایش هر کanal تلویزیونی) اما آن‌ها اشاره می‌کنند که بخش اعظم کاهش به خاطر کاهش در گروه‌های مذهبی و جوامع فرسوده است (۱,۲ درصد امتیاز کاهش در مشارکت با توجه به افزایش هر کanal تلویزیونی).

- تأثیرات بر نظارت: شواهد از پژوهش جاوه

بخش‌های قبلی یک رابطه روش میان ظهور رادیو و تلویزیون و سرمایه اجتماعی را نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی از طریق سنتیش مشارکت و اعتماد در گروه‌های اجتماعی بررسی می‌شود. این بخش، معادله سرمایه اجتماعی را کشف و بررسی می‌کند. بنا به نظر پاتنام و دیگران در سال ۱۹۹۳ با کم شدن سرمایه اجتماعی، نظارت بدتر می‌شود. بویژه، من بر محدوده نظارت پرتوزه

جاده‌ها در روستا تمرکز می‌کنم، در حالیکه داده‌ها از تحقیق جاوه جمع آوری شده است^۱. من سه سنجش نظارت را در پروژه‌ها بررسی می‌کنم که این سه سنجش شامل: برنامه ریزی، ایجاد نظارت و کیفیت بحث در جلسات است و همینطور درصد دارایی‌های استفاده شده در پروژه را که نمی‌شد از طریق تیم مهندسی غیر وابسته محاسبه شود، نیز بررسی می‌کنم. این بررسی نتایج بدی را به همراه داشت، یعنی با افزایش شبکه‌های تلویزیونی، سرمایه اجتماعی کاهش می‌یابد.

البته سوال مهمی که مطرح می‌شود، "صحت تاثیر دریافت رادیو و تلویزیون بر نظارت بواسطه تاثیرات کanal‌ها بر سرمایه اجتماعی است." این مورد در سطح وسیع نظارت غیر محتمل است، در نتیجه رسانه ممکن است اثر مستقیمی بر نظارت بیشترداشته باشد که موثر بر مباحث سرمایه اجتماعی در این تحقیق است. برای مثال، افزایش دسترسی مردم به گزارش‌های خبری ممکن است موجب تغییر رفتار سیاستمداران باشد مثل Stromberg 2004، البته گزارش اخبار رادیو و تلویزیون در سطح ملی است و خیلی بعيد است حوادث روستا را پوشش دهد. بنا به بحث فوق، هزینه‌های صرف شده در پروژه جاده سازی روستا در ۴ جلسه بررسی شد. این جلسات به صورت علنی برگزار شد و یکی از اعضای پروژه، فهرست افرادی را که در این جلسه صحبت کردند، یادداشت کرد. به منظور تاثیر نمایش رسانه بر رسیدگی جلسات، دوباره معادله ۳ را ارزیابی می‌کنم که هر مشاهده، مربوط به یک جلسه روستایی است. من موارد فرضی جلسات را در نظر گرفتم و متقابلاً بر عملیات تجربی بحث شده در بالا اثر دادم.

نتایج در جدول ۹ نشان می‌دهد که با افزایش تعداد کanal‌ها، توجه ۳ درصد از مردم به انجمن‌ها کاهش می‌یابد. این ارزیابی ۳ درصدی برابر با ارزیابی اثر مشارکت از پژوهش‌های خانوار است (مثل ستون ۴ جدول ۵). من کل اعضای داخلی (اعضای نظارت روستا، تیم اجرای پروژه و یا دیگر رهبران روستا) و اعضای خارجی (دیگران) را دسته بندی می‌کنم. به طور غیر منتظره‌ای، توجه کمتر به نمایش رسانه در میان اعضای داخلی بیشتر از خارجی است، در نتیجه بعضی از مردم زمان بیشتری را صرف تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو می‌کنند تا اینکه خود را درگیر نظارت روستایی کنند. دوم اینکه، من اثر رادیو و تلویزیون را بر روی کیفیت مباحث در انجمن‌ها را بررسی می‌کنم، علیرغم اینکه توجه کمتری به انجمن از طرف مردم وجود دارد، به لحاظ آماری کاهش معناداری در تعداد افرادی که در انجمن‌ها صحبت می‌کنند، وجود ندارد. در ستون‌های ۶، ۵، ۷، ۸ سنجش‌های دیگر کیفیت مباحث در جلسات را بیشتر بررسی می‌کنم. ستون ۵ تعداد مشکلات یا موضوعاتی را بررسی می‌کند که در جلسات جوابگویی بحث شده است. این برآورد اشاره می‌کند که با افزایش نمایش رسانه در روستاهای با توجه به مشکلات آن، بحث و گفتگو در جلسات کمی بیشتر می‌شود. هر چند این نتیجه به لحاظ آماری معنی دار نیست. به همین نحو، در ستون ۷ در می‌یابیم واکنش جدی برای حل مشکل در جلسات وجود ندارد. روی هم رفته، این نتایج به این مسئله اشاره می‌کند که نمایش

رادیو و تلویزیون، برکمیت مشارکت در انجمان‌ها موثر است ولی به لحاظ سنجش کیفیت گفتگو در انجمان‌ها موثر نیست.

سومین سنجش نظارت، مربوط به بررسی هزینه‌های مفقوده از پروژه جاوه است. در حالیکه در بخش ۳، ۲ در بالا بحث شده است، هزینه‌های مفقوده طبق جداول، عبارت است از اختلاف هزینه‌ها میان آنچه که روستا ادعا می‌کند و آنچه که ارزیابی مهندسین مستقل مطرح می‌کنند. بنابراین، اختلاف هزینه‌ها قابل تفسیر هستند و نمی‌توان از طریق ارزیابی مهندسی مستقل، دلیل موجبه ارائه داد.

نتایج از معادله ارزیابی ۳ با هزینه‌های مفقود به عنوان متغیر وابسته در جدول ۱۰ ارائه شده است. در نتیجه جدول ۹ افزایش اثرات ثابت شده در ناحیه و مجموع کنترل‌های سطح روستا را نشان می‌دهد. این ویژگی همچنین شامل متغیرهای ساختگی برای تحقیقات تجربی (بازرسی، دعوت، اشکال توضیحی) است. من چهار روش از متغیر هزینه مفقوده یعنی هزینه‌های مفقود در پروژه جاوه، هزینه‌های مفقود در پروژه جاوه و پروژه‌های فرعی ضمیمه آن (شامل کanal‌ها و مجراهای و دیوارهای حائل و بقیه)، اختلاف قیمت‌ها در پروژه جاوه (یعنی اختلاف میان قیمت‌های گزارش شده از طریق روستا و قیمت‌های گزارش شده از طریق مهندسین) و اختلاف در کیفیت مواد گزارش شده از طریق روستا و مهندسین در پروژه جاوه را ارزیابی می‌کنم.

نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد با بیشتر شدن کanal‌های تلویزیونی، سرمایه اجتماعی کم می‌شود و این مسئله به فساد کمک می‌کند، همانطور که پاتنم و دیگران پیش بینی کرده بودند. بخصوص، در سه تا از آن چهار ویژگی، ضریب تاثیر، منفی و به لحاظ آماری معنی دار است. فقدان ارتباط میان مشارکت و فساد، به دلیل ارائه دلایل تجربی در تحقیق اوکا در سال ۲۰۰۷ است که نشان داد افزایش مشارکت در نظارت جلسات، به لحاظ آماری، اثر معنی داری بر هزینه‌های مفقوده از پروژه‌های جاوه ندارد. زیان آور نبودن افزایش شبکه های تلویزیونی موجب تقویت سرمایه اجتماعی است که می‌تواند بر نظارت تاثیر گذار باشد.

نتیجه

این مقاله پیوند میان نمایش رادیو و تلویزیون و سرمایه اجتماعی را ارزیابی می‌کند. بنابراین با توجه به تعداد شبکه های دریافتی خانوارها، از دو منبع برونزاو (خارجی) استفاده شده است. اولین متداول‌تر در این تحقیق، استفاده از میانگین روستاهایی است که شبکه ها را دریافت می‌کنند، دومین متداول‌تر، معرفی تمایز تلویزیون خصوصی در اندونزی در اوایل سال های ۱۹۹۰ و میانه سال ۲۰۰۰ بود، یعنی زمانی که صرفاً ایستگاه های رادیو و تلویزیون پخش دولتی TVRS داشتند.

نتایج این دو متداول‌ترین عبارت است از: افزایش دسترسی به سیگنال‌های تلویزیونی باعث کاهش مشارکت در سرمایه اجتماعی می‌شود. داده‌های جاوه نشان می‌دهد که با افزایش هر کanal اضافی در هر روز ۱۴ دقیقه به زمان تماشای تلویزیون و گوش دادن به رادیو اضافه می‌شود، اساساً مشارکت در این گروه‌ها بدین صورت تفسیر می‌شود: با افزایش دریافت شبکه تلویزیونی مشارکت در گروه‌های اجتماعی کاهش می‌یابد. همچنین این داده‌ها نشان می‌دهد که دریافت بیشتر شبکه‌های تلویزیونی موجب کاهش مشارکت و اعتماد در انجمن‌های توسعه روستایی می‌شود.

سپس در این تحقیق، روابط بین نمایش رادیو و تلویزیون و نظارت ساخت جاده روستایی با استفاده از داده‌های روستای جاوه بررسی می‌شود. با وجود اثرات منفی دریافت شبکه‌های تلویزیونی اضافی، تأثیری در نظارت جلسات پروژه جاوه و همچنین ارتباطی میان دریافت شبکه‌های اضافی تلویزیونی و هزینه مفقوده در پروژه جاوه مشاهده نشد.

References

- Alatas, Vivi, Lant Pritchett and Anna Wetterberg (2002). "Voice Lessons: Local Government Organizations, Social Organizations, and the Quality of Local Governance." World Bank Policy Research Working Paper #2981.
- Besley, Timothy, Stephen Coate and Glenn Loury (1993). "The Economics of Rotating Savings and Credit Associations." *American Economic Review* 83 (4): 792-810.
- DellaVigna, Stefano and Ethan Kaplan (2007). "The Fox News Effect: Media Bias and Voting." *Quarterly Journal of Economics* 122: 1187-1234.
- Depinfokom (2004). "Data Media Lembaga Penyiaran Televisi Swasta." Departemen Informasi dan Komunikasi Republik Indonesia.
- DiPasquale, Denise and Edward L. Glaeser (1999). "Incentives and Social Capital: Are Homeowners Better Citizens?" *Journal of Urban Economics* 45 (2): 354-384.
- Durlauf, Steven N. (2002). "On the Empirics of Social Capital." *Economic Journal* 112 (483): 459-479.
- Fukuyama, Francis (1995). *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. New York, Free Press.
- Gentzkow, Matthew (2006). "Television and Voter Turnout." *Quarterly Journal of Economics* 93.
- Gentzkow, Matthew and Jesse Shapiro (2008). "Preschool Television Viewing and Adolescent Test Scores: Historical Evidence from the Coleman Study." *Quarterly Journal of Economics* 123 (1): 279-323.
- Gertler, Paul, David I. Levine and Edward Miguel (2006). "Does Industrialization Build or Destroy Social Networks? ." *Economic Development and Cultural Change* 54 (2): 287-318.
- Glaeser, Edward L., David I. Laibson, Jose A. Scheinkman and Christine L. Souter (2000). "Measuring Trust." *Quarterly Journal of Economics* 115 (3): 811-846.
- Greif, Avner (1993). "Contract Enforceability and Economic Institutions in Early Trade: The Maghribi Traders' Coalition." *American Economic Review* 83 (3): 525-548.
- Guiso, Luigi, Paola Sapienza and Luigi Zingales (2004). "The Role of Social Capital in Financial Development." *American Economic Review* 94 (3): 526-556.
- Hufford, G.A. (2002). "The ITS Irregular Terrain Model, version 1.2.2 The Algorithm."
- Jensen, Robert and Emily Oster (2007). "The Power of TV: Cable Television and Womens Status in India." NBER Working Paper #13305.
- Kandori, Michihiko (1992). "Social Norms and Community Enforcement." *Review of Economic Studies* 59 (1): 63-80.
- Karlan, Dean (2007). "Social Connections and Group Banking." *Economic Journal* 117: F52-F84.

- Karlan, Dean S. (2005). "Using Experimental Economics to Measure Social Capital and Predict Financial Decisions." *American Economic Review* 95: 1688-1699.
- Knack, Stephen and Philip Keefer (1997). "Does Social Capital Have an Economic Payoff? A Cross-Country Investigation." 112 (4): 1251-1288.
- La Porta, Rafael, Florencio Lopez-de-Silanes, Andrei Shleifer and Robert W. Vishny (1997). "Trust in Large Organizations." *American Economic Review* 87 (2): 333-338.
- Miguel, Edward, Paul Gertler and David I. Levine (2005). "Does Social Capital Promote Industrialization? Evidence from a Rapid Industrializer." *Review of Economics and Statistics* 87 (4): 754-762.
- 38
- Mobius, Markus and Adam Szeidl (2007). "Trust and Social Collateral." Harvard University.
- Narayan, Deepa and Lant Pritchett (1999). "Cents and Sociability: Household Income and Social Capital in Rural Tanzania." *Economic Development and Cultural Change* 47 (4): 871-897.
- Olken, Benjamin A. (2006a). "Corruption Perceptions vs. Corruption Reality." NBER Working Paper #12561.
- Olken, Benjamin A. (2006b). "Do Television and Radio Destroy Social Capital? Evidence from Indonesian Villages." NBER Working Paper #12561.
- Olken, Benjamin A. (2007). "Monitoring Corruption: Evidence from a Field Experiment in Indonesia." *Journal of Political Economy* 115 (2): 200-249.
- Putnam, Robert D. (1993). *Making democracy work : civic traditions in modern Italy*. Princeton, N.J., Princeton University Press.
- Putnam, Robert D. (2000). *Bowling alone : the collapse and revival of American community*. New York, Simon & Schuster.
- Sobel, J. (2002). "Can We Trust Social Capital?" *Journal of Economic Literature* 40 (1): 139-154.
- Stromberg, David (2004). "Radio's Impact on Public Spending." *Quarterly Journal of Economics* 119 (1): 189-221.
- Williams, Tannis MacBeth (1986). *The impact of television: a natural experiment in three communities*, Academic Press.
- Wooldridge, Jeffrey M. (1999). "Distribution-free estimation of some nonlinear panel data models." *Journal of Econometrics* 90 (1): 77-97.